

Vuoden 2024 valtion talousarvioesitys: alue- ja rakennepolitiikka

**Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka
Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto
27.10.2023**

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Momentilta 32.30.64 rahoitettavat kokonaisuuudet

- Alue- ja rakennepolitiikan **ohjelmakauden 2021–2027** ohjelman "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" EU:n ja valtion rahoitusosuudet
- InvestEU-ohjelman EU:n ja valtion rahoitusosuudet
- Interreg-ohjelmien valtion vastinrahoitusosuudet
- **Ohjelmakauden 2014–2020** "Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020" – rakennerahasto-ohjelman EU:n ja valtion rahoitusosuudet
- Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen (EAY/Interreg) ja Eurooppalaisen naapuruuden välineen rajayhteistyöosion (ENI CBC) valtion vastinrahoitusosuudet
- HE 41/2023 VP, momentin selvitysosa s. 670–672: "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" –ohjelman *rahoitusosuudet, rahoituksen kohdentaminen ja tavoitteet*
 - > ohjelma tukee elinkeino-, energia-, ilmasto-, innovaatio-, koulutus- ja työllisyyspolitiikkaa sekä syrjäytymisen ja köyhyyden vastaista työtä
 - > ohjelman painotuksissa mm. TKI-intensiteetin kasvattaminen sekä elinkeinoelämäälähtöisen innovaatiotoiminnan edistäminen ilmasto- ja kestävän kehityksen tavoitteet huomioiden
- Rahoitettavilla toimenpiteillä tuetaan kehittämis- ja investointitoimia hallitusohjelman mukaisesti niin Pohjois-, Itä-, Etelä- kuin Länsi-Suomessa

Momentin 32.30.64 myöntämisvaltuudet ja arviomäärärahat vuonna 2024

Myöntämisvaltuudet:

- Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) (ml. tekninen tuki ja kestävän kaupunkikehittämisen ekosysteemisopimusrahoitus)
- Euroopan sosiaalirahasto plus (ESR+) (ml. tekninen tuki ja aineellisen puutteen torjumiseen suunnattava rahoitus)
- Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) (ml. tekninen tuki)
- Interreg-ohjelmat

Vuonna 2024 yhtäaikaisesti kahden ohjelmakauden maksatukset käynnissä:

Ohjelma- kausi	2014... 2020	2021	2022	2023	2024	2025... 2027	2028	2029	2030
2014– 2020	x	x	x	x	x				
2021– 2027		(x)	x ennakko- maksatuk- sia 12/2022-	x ennakko- maksatuk- sia; osittain maksatuk- sia	x kaikki maksatuk- set käynnissä	x	x	x	x

Momentin 32.30.64 myöntämisvaltuudet ja arviomäärärahat vuonna 2024; yleisiä periaatteita

- Momentin budjetointi: pohjana alue- ja rakennepolitiikan sekä muiden koheesiopolitiikan ohjelmien rahoituskehykset (7 vuotta)
- Budjetointi myöntämisvaltuuksina ja arviomäärärahana; JTS-kehykset (4 vuotta)
- **Myöntämisvaltuuksien** budjetointi ohjelmakehysten pohjalta;
"Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" -ohjelma hyväksytty komissiossa 5/2022
- **Arviomäärärahan** tarpeen ennakointi: pohjana arviot tulevien rahoituspäätösten (sidontojen) sekä niihin kohdistuvien maksatusten aikataulutuksesta
 - > ei aina ennakoitavissa
 - > muutoksia huomioidaan vuosittain JTS-valmistelussa
 - > tarkistetaan tarvittaessa lisätalousarviomenettelyssä
- Lisäksi myöntämisvaltuuksien uudelleen budjetointi välineenä ohjelmakauden rahoituksen täysimääräisen käytön varmistamiseksi

Arvio määrärahamuutosten vaikutuksista

- Vuodelle 2024 arviomäärärahan taso on vajaat 31 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2023
- Molempien ohjelmakausien maksatusten päällekkäisyys viivästyttää kummankin ohjelmakauden toteutusta
- **Ohjelmakausi 2014–2020:** REACT-EU-rahoituksen osuudet (EAKR ja ESR), painotus loppuohjelmakauteen ja maksatusten jatkuminen vuonna 2024
 - > "Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020" –ohjelman myöntämisvaltuuksista (EU+valtio) sidottu noin 99 % ja maksettu noin 83 %
- **Ohjelmakausi 2021–2027:** maksatusten käynnistyminen täysimääräisesti vuonna 2024
 - > Ennakkomaksatuksia on tehty joulukuusta 2022 alkaen
 - > Vuoden 2023 aikana vaihteittain siirrytty/siirrytään loppuvuodesta tekemään erityyppisiä ja eri rahastoihin kohdistuvia maksatuspäätöksiä
 - > Vuonna 2024 odotettavissa runsaasti maksatuksia kaikissa rahastoissa
 - > Erityisesti vuoden 2024 maksatusarviossa JTF/NGEU-osuuden maksatukset painottuvat vuosille 2024 ja 2025
 - > "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" –ohjelmärahoituksen myöntämisvaltuuksista (EU+valtio) sidottu noin 13 % ja maksettu noin 2 %

Myöntämisvaltuudet vuosina 2021-2024 (EU+valtio, milj. euroa)

2021-2027	TA 2021 + TA 2022	TA 2023	TAE 2024
EAKR, ESR+ ja JTF	864,580	487,304	349,971
* josta JTF/NGEU	164,978	167,628	
Tekninen tuki	33,284	20,536	15,209
InvestEU	31,571		
Interreg	30,741	9,000	14,282
Yhteensä	960,176	516,840	379,462

Arviomäärärahat TA 2023 ja TAE 2024 (EU+valtio, milj. euroa)

	TA 2023	TAE 2024
2014-2020		
EAKR ja ESR	433,672	294,881
EAY ja ENI	10,000	
Yhteensä	443,742	294,881
2021-2027		
EAKR, ESR+ ja JTF	137,597	312,759
<i>* josta JTF/NGEU (arvio)</i>	<i>30,000</i>	<i>101,240</i>
Tekninen tuki	20,536	21,486
InvestEU	6,941	6,941
Interreg	4,500	7,900
Yhteensä	169,574	349,086
Ohjelmakaudet yhteensä	613,316	643,967

Momentilta 32.30.64 rahoitettujen ohjelmien toimeenpanoon liittyviä haasteita (kipupisteet)

- Ohjelmakauden aloituksen yhteydessä muutoksia kansalliseen toimeenpanojärjestelmään
- EU- ja kansallinen lainsäädäntö laaditaan erikseen kullekin ohjelmakaudelle
- Ohjelman tietojärjestelmälle asetettavat vaatimukset ovat kasvaneet
 - > nykyisen ohjelmakauden 2021–2027 EURA 2021 –tietojärjestelmän tekninen toteutus on vienyt ennakoitua pidemmän ajan
 - > maksatukset eivät ole vielä täysimääräisesti alkaneet vuoden 2023 aikana; runsaasti maksatuspäätöksiä odotettavissa vuonna 2024 kaikissa rahastoissa
- Ohjelmakauden aloituksen viivästyminen on aiheuttanut ongelmia tuen saajissa
 - > hankkeiden toteutus ei ole voinut edetä suunnitellussa aikataulussa
 - > osa on joutunut etsimään rahoituskysymyksiinsä muita ratkaisuja
- Tiukka resurssitilanne ohjelmaa toimeenpaneuvissa välittävissä toimielimissä
 - > molempien ohjelmakausien toteutus on käynnissä
 - > JTF/NGEU-rahoituksen toteutusaikataulu

Momentilta 32.30.64 rahoitettujen ohjelmien toimeenpanoon liittyviä haasteita (kipupisteet)

- Osa ohjelmakauden 2021–2027 välittävistä toimielimistä on uusia (5) aiempaan ohjelmakauteen verrattuna
- Välittäviä toimielimiä on lisäksi aiempaa enemmän (16 > 19)
- N+3 –säännön rajoitteet erityisesti JTF/NGEU-rahoituksessa: vuoden 2022 rahoituskehyksen maksuaikataulu vuoden 2025 loppuun mennessä ja vuoden 2023 rahoituskehyksen maksuaikataulu vuoden 2026 loppuun mennessä
 - > momentin arviomäärätasot vuosina 2024 ja 2025 poikkeuksellisen korkeat
- Tavoitteena Suomen täysimääräisen saannon varmistaminen:
 - 1) JTF/NGEU-rahoitus
 - > JTF hyväksytty ohjelmanmuutoksella joulukuussa 2022
 - > JTF lähtenyt liikkeelle myöhemmin kuin muut rahastot
 - > JTF:lle runsaasti kysyntää kaikilla JTF-rahoituksen kohdealueilla
 - > JTF-rahoituspäätösten teko etenee hyvin
 - 2) koko ohjelman rahoitus